

КРАТАК ПРЕГЛЕД НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ АКТИВНОСТИ ИНСТИТУТА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ У ПРВИХ ДЕСЕТ МЕСЕЦИ 2013. ГОДИНЕ

(Информација директора Института за стандардизацију Србије презентирана на другој редовној седници скупштине Института у 2013. години, која је одржана 31. октобра)

ОБЈАВЉЕНИ СРПСКИ СТАНДАРДИ И СРОДНИ ДОКУМЕНТИ

- Од 1. јануара до 31. октобра 2013. године Институт је објавио 2.751, а повукао 1.888 српских стандарда и сродних докумената.
- Од 2.751 објављеног српског стандарда и сродног документа, 126 је објављено на српском, а 2.625 на енглеском језику (око 95,4 %).
- Од 2.751 објављеног српског стандарда и сродна документа, 2.367 је идентично са европским стандардима и сродним европским документима, а од тога – 1.877 је идентично са стандардима које је објавио Европски комитет за стандардизацију (CEN), 460 са онима које је објавио Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC), а 30 са онима које је објавио Европски институт за стандарде у области телекомуникација (ETSI).
- У периоду од 1. јануара 2007. до 31. октобра 2012. године Институт је објавио укупно 22.903, а повукао 11.034 српска стандарда и сродна документа.
- Од 22.903 објављена српска стандарда и сродна документа, 1.671 је објављен на српском, а 21.231 на енглеском језику (92,7 %).
- Од 22.903 објављена српска стандарда и сродна документа, 21.494 је идентично са европским стандардима и сродним европским документима, а од тога – 15.125 је идентично са стандардима које је објавио CEN, 6.053 са онима које је објавио CENELEC, а 316 са онима које је објавио ETSI.
- До 31. октобра 2013. године Институт је преузео као одговарајуће српске стандарде око **93,5 %** (на исти дан 2012. године било је **84 %**) европских стандарда (ENs) и хармонизационих докумената (HDs) – укључујући њихове измене и допуне (амандмане), а искључујући њихове исправке (коригендуме) – за које је истекао последњи рок за објављивање на националном нивоу (dop).

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

- Припремљен је низ публикација које представљају преводе европских упутстава, правила и промотивних брошура. Неке од њих су намењене широј јавности и биће постављене на интернет страницу Института (CEN/CENELEC Guide 1, CEN/CENELEC Guide 2, CENELEC Guide 3, публикација посвећена укључивању малих и средњих предузећа у процес стандардизације), а неке од њих се користе у свакодневном раду Института (CEN/CENELEC Guide 10, CEN/CENELEC Guide 20, EU Regulation 1025/2012).
- Стандардизовани српски термини из електротехничке области *411: Обртне машине* увршћени су у „Електропедију” – светски, вишејезични електротехнички речник који је доступан на интернет-презентацији Међународне електротехничке комисије (IEC). После успешног првог покушаја, сада се припремају термини из других електротехничких области, који ће сускесивно бити уношени у „Електропедију”.
- 26. априла, у великој сали Привредне коморе Србије у Ресавској улици, одржана је импозантна јавна промоција публикације *„Изградња поверења – Комплет алата за*

оцењивање усаглашености”, коју је објавио Институт, а иначе представља превод на српски језик оригиналне публикације коју је раније објавила Међународна организација за стандардизацију (ISO). Публикација је објављена захваљујући донацији Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ), у оквиру програма за развој приватног сектора у Србији – ACCESS. На промоцији је било око 150 учесника, највише из Београда (105) и Новог Сада (21). Остали учесници били су из следећих градова Србије: Суботице, Сремске Каменице, Бачке Паланке, Пожаревца, Ваљева, Вршца, Зрењанина, Панчева, Пирота, Ниша, Чачка, Горњег Милановца, Крагујевца, Краљева и Крушевца.

- Организована је прва јавна набавка за услуге превођења европских стандарда и на основу ње закључени су уговори о делу са два врсна преводиоца о превођењу 4 стандарда из области електротехнике, са укупно 323 странице, и 2 стандарда из области безбедности машина, са укупно 306 страница (све укупно у вредности од 605.000 динара, без пореза и доприноса, односно 796.000 динара са њима).

СЕМИНАРИ

- Од 1. јануара до 31. октобра одржано је 12 семинара, од тога 10 у Институту и два код наручиоца семинара (НИС А. Д. – у Новом Саду и у Панчеву). Све семинаре је похађало укупно 299 учесника, а појединачно – од 9 до 122 учесника.
- Семинар „Исправе и знакови усаглашености у техничком законодавству новог приступа” одржан је четири пута (од тога, два пута код наручиоца).
- Семинар „Опрема за личну заштиту: Правилник и српски стандарди” одржан је два пута.
- Семинар „Правилник о безбедности лифтова (примена прописа у пракси) - Обавезе привредних субјеката и власника лифтова” одржан је два пута.
- Семинари „SRPS ISO 26000 - Интегрисање и примена друштвене одговорности у организацији”, „SRPS ISO 9001 – Тумачење захтева стандарда и његова имплементација” и „Правилник о означавању и обележавању текстилних производа и српски стандарди” одржани су по једном.
- Семинар „Улога националне стандардизације у процесу придруживања Европској унији – Процес доношења националног стандарда и учешће у развоју међународних или европских стандарда – Користи од укључивања у процес стандардизације” одржан је први пут и то за 122 председника и члана комисија за стандарде. Планирано је да буде поновљен у децембру.
- До краја 2013. године планирана су још три семинара: „SRPS ISO 14001 – Тумачење захтева стандарда и његова имплементација”, „Како побољшати енергетске перформансе организације – Увод у за систем менаџмента енергијом заснован на SRPS EN ISO 50001” и, поново бестселер, „Исправе и знакови усаглашености у техничком законодавству новог приступа”.
- Због недовољног броја учесника отказана су три семинара (два пута о стандарду SRPS ISO 26000 - Интегрисање и примена друштвене одговорности у организацији и једном о Правилнику о лифтовима и припадајућим стандардима).

УЧЕСТВОВАЊЕ НА ЗАСЕДАЊИМА УПРАВНИХ ТЕЛА МЕЂУНАРОДНИХ И ЕВРОПСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ

- Двочлана делегација Института (руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију и директор А. Д. „Квалитет” у Нишу, који је национално сертификационо тело које учествује у међународној шеми IECCEE-CB) учествовали су на 16. састанку IECCEE СМС (IECCEE Комитет за менаџмент сертификације), који је

одржан од 19. до 21. јуна у Ванкуверу, Канада. Све трошкове путовања сносило је А. Д. „Квалитет”.

- Двочлана делегација Института учествовала је на 39. седници Генералне скупштине CEN-а, 53. седници Генералне скупштине CENELEC-а, Другом европском самиту о стандардизацији и Првој заједничкој седници Генералне скупштине CEN-а и Генералне скупштине CENELEC-а, који су одржани 19. и 20. јуна у Копенхагену (Данска).
- Од 16. до 21. септембра двочлана делегација Института учествовала је на 36. седници Генералне скупштине ISO-а и 47. седници комитета ISO/DEVCO ове године у Санкт Петербургу, Русија.
- Од 21. до 25. октобра двочлана делегација Института учествовала је на 77. Генералном заседању ИЕС-а, које је одржано у Њу Делхију (Индија).

УЧЕСТВОВАЊЕ НА ЗАСЕДАЊИМА ТЕХНИЧКИХ РАДНИХ ТЕЛА МЕЂУНАРОДНИХ И ЕВРОПСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ

О трошку Института

- Једна представница Института учествовала је на 28. пленарном заседању европског комитета CEN/TC 292 (Карактеризација отпада) и пленарном заседању комитета CEN/TC 345 (Карактеризација муљева), која су одржана 13. и 14. јуна у Цириху, Швајцарска.
- Један представник Института (иначе члан надзорног одбора Института и члан Комисије за стандарде KS SR001, *Друштвена одговорност*), учествовао је на стручном скупу „17. Међународно саветовање SQM2013”, које је одржано од 23. до 25. септембра у Тивту, Република Црна Гора.

О трошку ISO-а (спонзорисања путовања)

- Председник комисије за стандарде A223 (*Друштвена безбедност*) учествовао је на 15. пленарном заседању комитета ISO/TC 223 (*Друштвена безбедност*), које је одржано у Делфту, Холандија од 27. до 31. маја.
- Две представнице Института (руководилац Одељења за безбедност, заштиту и животну средину и чланица Комисије за стандарде и сродна документа KC A242 – Менаџмент енергијом) учествовале су на стручном скупу „*Регионална обука ISO-а за тренере из области система управљања енергијом – ISO 50001*”, који је одржан од 4. до 8. марта у Вилњусу, Литванија.
- Три представнице Института учествовале су на стручном скупу „*Регионална радионица ISO-а о повећању консензуса и укључивању интересних страна*”, који је одржан у периоду од 30. септембра до 2. октобра ове године у Јеревану, Република Јерменија.
- Једна представница Института учествовала је на стручном скупу „*Развој тржишта одрживе биоенергије у Србији*”, који је уз помоћ Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) организован од 23. до 27. септембра у Минхену, Штраубингу и Аугзбургу (Република Немачка). Све трошкове овог службеног путовања, осим дневница, сносио је GIZ.
- Једна чланица комисије за стандарде A CASCO (*Оцењивање усаглашености*), на иницијативу и уз спонзорство ISO-а, по други пут учествовала на седници Радне групе ISO/CASCO/WG 21, која је одржана од 25. до 27. јуна у Женеви (Швајцарска).
- Једна чланица комисије за стандарде A CASCO (*Оцењивање усаглашености*), на иницијативу и уз спонзорство ISO-а, по други пут учествовала на седници Радне групе ISO/CASCO/WG 37, која је одржана од 1. до 3. јула у Женеви (Швајцарска).

О трошку Европске комисије (спонзорисања путовања)

- У оквиру пројекта IPA 2011, једна представница је учествовала на семинару „Стандардизација: нови Правилник ЕУ број: 1025/2012 Европске стандардизације, CEN/CENELEC Водич 20 о критеријумима за пуноправно чланство”, који је одржан 30. јануара у CEN/CENELEC менаџмент центру у Бриселу.
- У оквиру пројекта IPA 2011, два представника Института (руководилац Сектора за опште области стандардизације и самостални саветник у Одељењу за грађевинарство), учествовали су на обуци „Национални прилози за Еврокодове”, која је одржана од 20. до 22. фебруара у Берлину, Немачка.

О трошку Комисије Codex Alimentarius (спонзорисања путовања)

- Једна представница Института учествовала је на Радионици WHO/FAO „Јачање капацитета за ефикаснији рад у Codex-а, за земље Балкана”, која је одржана од 4. до 6. јуна у Загребу, Хрватска. Трошкове путовања сносила је Канцеларија WHO за Европу, а на скупу су у својству чланова српске делегације учествовали и представници Министарства здравља и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије.

О трошку заинтересованих страна у Србији

- Два представника Института, заједно са представницима националних организација за стандардизацију из суседних земаља, учествовала су у једнодневној посети европском огранку јапанске фирме DAIKIN у Остендеу, Белгија, 12. јуна, ради упознавања са производним процесом и предлозима које је та фирма поднела у вези са ревизијом постојећих и доношењем нових међународних стандарда за флуиде који се користе у расхладним уређајима. Све трошкове овог путовања спонзорисао је домаћин посете.
- Председник Комисије за стандарде КС Н57 учествовао је на заседању техничког комитета ИЕС/ТС 57 (*Управљање и комуникације у енергетским системима*), које је одржано 18. и 19. марта у Ници, Француска. Трошкове путовања сносило је ПД Електродистрибуција Београд.

Предстојећа путовања до краја године

- Председница Комисије за стандарде Н10 (иначе запослена у ЕИ „Никола Тесла” у Београду), пријављена за заседање техничког комитета ИЕС/ТС 10: Флуиди за електротехничке примене, које се одржава у Бечу, Аустрија, од 25. до 26. новембра ове године.
- На иницијативу ISO-а, једној чланици Комисије за стандарде и сродна документа CASCO – Оцењивање усаглашености по четврти пут обновљено спонзорство ISO-а ради учествовања у раду 4. седнице међународне радне групе ISO/CASCO WG 21, која ће се одржати у Женеви, Швајцарска, од 18 до 20. новембра.
- Једна представница Института путоваће на два стручна скупа у Брисел, крајем новембра (путовање спонзорише Европска комисија).
- Један представник Института путоваће на стручни скуп у Милано, почетком децембра (путовање спонзорише Европска комисија).

МЕЂУНАРОДНИ СКУПОВИ ОДРЖАНИ У БЕОГРАДУ

- У Београду је од 1. до 3. октобра ове године одржана Регионална радионица ISO-а о управљању ванредним ситуацијама, на којој је учествовало 26 учесника – четири из Србије и 22 из 10 других земаља: Хрватске, Босне и Херцеговине, Црне Горе,

Македоније, Јерменије, Белорусије, Казахстана, Таџикистана, Киргистана и Украјине. Тема радионице је био међународни стандард ISO 22320:2011, *Друштвена безбедност – Менаџмент ванредним ситуацијама – Захтеви за одговор на инцидент*, и његово усвајање у националним телима за стандардизацију. Радионица је одржана захваљујући великом спонзорству ISO-а и Шведске агенције за међународну сарадњу у развоју (SIDA).

БИЛАТЕРАЛНА САРАДЊА У РЕГИОНУ

- Институт је примио усмене предлоге Хрватског завода за нормизацију (ХЗН) и Бугарског института за стандарде (БДС) за закључивање споразума о сарадњи, односно одговарајућег меморандума о разумевања, а сличан акт о сарадњи између Института и Уреда за стандардизацију, метрологију и оцењивање усаглашености (УНМЗ) Републике Чешке у фази је усаглашавања.
- Трочлана делегација Института учествовала на Другој балканској конференцији о стандардизацији, која је одржана од 10. до 12. јуна у Сарајеву (Босна и Херцеговина). Трошкови службеног путовања за директора Института плаћени су из средстава пројекта IPA 2011 Regional, а за две чланице делегације платио је Институт.
- У другој или трећој недељи новембра четворочлана делегација Института за стандардизацију Босне и Херцеговине треба да буде гост Института и разговара о интензивирању билатералне сарадње.

МЕЃУИНСТИТУЦИОНАЛНА САРАДЊА И СПОРАЗУМИ О САРАДЊИ

- Институт је 7. јуна потписао Споразум о сарадњи са Акредитационим телом Србије (АТС) ради успостављања међународно упоредивих система националне стандардизације и оцењивања усаглашености, као и унапређењу инфраструктуре квалитета у Републици Србији.
- Институт је 26. јуна потписао Споразум о сарадњи са Дирекцијом за мере и драгоцене метале (ДМДМ) у Министарству финансија и привреде у вези са пословима из области стандардизације и метрологије који су од заједничког интереса.

НАЦИОНАЛНА КОНТАКТНА ТАЧКА КОМИСИЈЕ КОДЕКС АЛИМЕНТАРИЈУС

- У складу са ранијим договорима још из јануара 2008. године, као и накнадним сагласностима надлежних министарстава, 15. априла Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде коначно је од Института (Одељења за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство) преузело обављање функције Националне контактне тачке Комисије кодекс алиментаријус (Codex Alimentarius).

ДОНАЦИЈЕ

- 26. јуна од Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) добијена донација у износу од 7.550,00 евра, за опремања сале за одржавање обука и семинара на 2. спрату и побољшање веб-сајта Института. 16. августа Влада РС дала је Институту претходну сагласност за прихватање ове донације, а део средстава је пренет на рачун Института у октобру. Остатак средстава следи до краја године.
- 13. септембра од Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) добијена донација у натуралном облику, тј. договорено је да се о трошку GIZ-а израде преводи 12 најважнијих европских стандарда за правилну производњу и коришћење чврстих биогорива дрвног порекла, за почетак, на основу којих ће Институт објавити одговарајуће српске стандарде.

Трошкови превођења биће финансирани из средстава намењених за GIZ програм (DKTI) „Развој одрживог тржишта биоенергије у Србији”.

ОРГАНИ ИНСТИТУТА

Скупштина

- Прва редовна седница скупштине Института у 2013. години одржана је путем преписке (као дописна), и то у периоду од 15. до 30. априла 2013. године.

Управни одбор

- У првих десет месеци 2013. године одржао седам седница.

Надзорни одбор

- У првих десет месеци 2013. године одржао пет седнице.

СТРУЧНА ТЕЛА ИНСТИТУТА

Стручни савет за опште области стандардизације

- У првих десет месеци 2013. године одржао је четири седнице.

Стручни савет за стандардизацију о области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација

- У првих десет месеци 2013. године одржао је четири седнице.

Комисије за стандарде и сродне документе

У Институту је 30. јуна постојало 214 комисија за стандарде, од тога 166 у општим областима стандардизације и 48 у областима електротехнике, ИТ и телекомуникација.

У првом тромесечју су 54 комисије одржале укупно 63 седнице (од тога 49 комисија у општим областима стандардизације – 56 седница, а 5 комисија у областима електротехнике – 7 седница).

У другом тромесечју је 71 комисија одржала укупно 95 седница (од тога 61 комисија у општим областима стандардизације – 83 седнице, а 10 комисија у областима електротехнике – 12 седница).

ИЗМЕНА ЗАКОНА О СТАНДАРДИЗАЦИЈИ

- 4. марта Институт и представници Института примили решење министра финансија и економије о формирању радне групе за измену Закона о стандардизацији. Нацрт овог закон припремљен и ових дана иде на јавну расправу.

КАДРОВИ

- Стање 31. октобра 2013: 64 запослена, укључујући директора.
- 30. јуна 2013. године Институт је имао 65 запослених: 47 са високом стручном спремом (међу којима су три магистра наука); два са вишом стручном спремом; и 16 са средњом стручном спремом.
- Од 1. јануара до 30. јуна 2013. године два извршиоца отишла су у пензију.
- У истом периоду у радни однос су примљена четири извршиоца на неодређено време (самостални саветник у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције – дипл. инж. орг. – мастер, самостални саветник у Одељењу за безбедност, заштиту и

животну средину – доктор стоматологије, самостални стручни саветник у Одељењу за промоцију стандардизације и едукацију – дипл. граф. дизајнер и један стручни сарадник – средња школска спрема), као и пет млађих саветника – приправника на одређено време од годину дана, и то у следећим организационим јединицама: Одељењу за грађевинарство (дипл. инж. грађ.), Одељењу за хемијске технологије (дипл. хем.), Одељењу за информационе технологије (дипл. инж. ел.), Одељењу за електронику и телекомуникације (дипл. инж. ел.) и Одељењу за развој и одржавање информационог система (дипл. инж. саобр.).

- Закључени су уговори о волонтирању са шест волонтера.
- Једна приправница у Одељењу за електронику и телекомуникације раскинула радни однос у Институту 31. августа (два месеца после пријема), ради одласка на даље усавршавање у Француску.
- Са једном запосленим у Одељењу за грађевинарство (дипл. инж. арх.) у октобру раскинут радни однос због одласка у иностранство (спајања породице у иностранству).

УСАВРШАВАЊЕ КАДРОВА

- Уговорен је курс енглеског језика за 9 запослених, који је започет пре две недеље, а завршиће се у децембру.
- Једна запослена у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције успешно завршила једногодишњу обуку за научног и стручног преводиоца – судског преводиоца.
- Две запослене у Одељењу за рачуноводствене и финансијске послове похађају курс за коришћење програма Excel.
- Уговорена периодична обука и провера знања запослених у вези са спровођењем мера из области противпожарне заштите и безбедности и здравља на раду, у складу са позитивним прописима; сачињен план обуке запослених за ППЗ и безбедност и здравље на раду

ИНТЕГРИСАНИ СИСТЕМ МЕНАЏМЕНТА КВАЛИТЕТОМ И БЕЗБЕДНОШЋУ ИНФОРМАЦИЈА

- 1. новембра ове године биће одржана интерна провера интегрисаног система менаџмента квалитета и безбедности информација. Иновiran је већи број постојећих процедура, а уведен је и један број нових процедура.
- Планирано је да крајем децембра ове године буде извршена прва ресертификација интегрисаног система менаџмента, јер ће се тада навршити три године од његове сертификације.
- Структура и садржај наведених процедура усаглашени су са препорукама датим у техничком извештају SRPS ISO/TR 10013:2002 (тачка 4.5.2). С обзиром на то да процедуре представљају радну документацију коју користе запослени у Институту, поједине процедуре, које су раније постојале само на енглеском језику, сада су преведене на српски језик и објављене двојезично.

ОДРЖАВАЊЕ ЗГРАДЕ

- Поправљене су риголе и олуци тако да је санирано вишегодишње прокишњавање просторија на трећем спрату.
- После десет година од усељења у пословну зграду Института окречене су све просторије.

- Спајањем четири просторије добијена је велика сала за састанке и веће скупове (семинаре, седнице скупштине, интерне скупове и сл. намене), која може да прими и до 100 учесника.
- На последњем спрату једна просторија је уређена као трпезарија за 12 особа, за службене ручкове са гостима Института, и за свакодневно обедовање запослених.
- Извршена набавка намештаја за тренинг-центар и трпезарију за запослене у Институту
- Извршене су разне неопходне поправке и периодична испитивања на противпожарној инсталацији Института.
 - Све инсталације у згради се редовно одржавају, а опрема сервисира.

ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА РАД ИНСТИТУТА

- Припремљен ребаланс финансијског плана Института за 2013. годину у складу са Законом о изменама и допунама закона о буџету Републике Србије за 2013. годину („Службени гласник РС”, бр. 59/2013 од 5. 7. 2013. године).

Стање средстава на рачунима Института 30. октобра 2013. године:

–на рачуну прихода из буџета:	5.313.783,63 динара
–на рачуну сопствених прихода:	468.737,61 динара

Приходи

- Приходи из буџета у периоду од 1. јануара до 30. октобра: **69.230.833,00** динара
- Остатак прихода из буџета за требовање до 31. децембра: **14.172.167,00** динара
- Сопствени приходи у периоду од 1. јануара до 30. октобра: **27.925.451,12** динара

Расходи

- Укупни расходи у периоду од 1. јануара до 30. октобра на рачуну прихода из буџета: **63.917.049,37** динара.
- Укупни расходи у периоду од 1. јануара до 31. октобра на рачуну сопствених прихода износе: **27.981.060,28** динара. За покриће ових расхода коришћена су и пренета, а неутрошена средства из ранијих година у износу од **698.308,59** динара.

ЧЛАНАРИНЕ ИНСТИТУТА У МЕЂУНАРОДНИМ И ЕВРОПСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ

- Све чланарине Института у међународним и европским организацијама за стандардизацију плаћене према роковима доспећа исказаним у Програму рада за 2013. годину, осим другог дела чланарине у ISO-у, и то у износу од **14.420 CHF**.

ПРОБЛЕМИ